

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

İKİNCİ BÖLÜM
KARAR

ALİ İHSAN KARAHASANOĞLU BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2017/21000
Karar Tarihi : 20/11/2019

Başkan : Recep KÖMÜRCÜ
Üyeler : Engin YILDIRIM
Celal Mümtaz AKINCI
Rıdvan GÜLEÇ
Recai AKYEL
Raportör : Hilmi Can TURAN
Başvurucu : Ali İhsan KARAHASANOĞLU
Vekili : Av. Ali PACCİ

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvurunun bir gazetede yayımlanan köşe yazısında kullandığı ifadelerin hakaret kabul edilerek adli para cezasına hükmedilmesi nedeniyle ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 6/4/2017 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.
6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir.
7. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı süresinde beyanda bulunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

8. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

9. Başvurucu otuz yıllık gazeteci olup olayların meydana geldiği tarihte Yeni Akit gazetesinde (gazete) günlük köşe yazıları yazmaktadır.

10. 17-25 Aralık soruşturmaları (anılan soruşturmaya ilişkin bilgiler için bkz. *Aydın Yavuz ve diğerleri* [GK], B. No: 2016/22169, 20/6/2017, § 30) sonunda verilen takipsizlik kararının kamuoyu tarafından tartışıldığı bir ortamda NTV adlı televizyon kanalında programcı olan S.K.Y. kendisine ait Twitter hesabından 17-25 Aralık soruşturmasına takipsizlik kararı veren savcı hakkında "*Bu adamı asla unutmayın.*" ifadelerini kullanarak bir paylaşım yapmıştır.

11. 2/1/2015 tarihinde ise başvurucu, gazetenin 2/1/2015 tarihli nüshasında ve internet sitesinde "*Medyamızın Yeni Kahramanı Hortumcu Ç'nin İşçisi S.!*" başlıklı köşe yazısı yayımlamıştır. İlgili köşe yazısı şöyledir:

"Twitter'ın kahraman yaptığı bir 'konu mankeni' daha karşımızda..

Zaman gazetesi birinci sayfasında.

Samanyoluhaber ana haberinde..

Diğer televizyonlar, 'Gazeteci S. aşağı. Gazeteci S. yukarı' diye onlarca haber..

Neymiş?

Gazeteci S., bir tivit atmış. Tivit gerekçesi ile gözaltına alınmış, çocuğunun çizgi film seyrettiği tableten tutun, cep telefonuna kadar her şeyine el konulmuş!

'Çocuk' dedi diye, ayağında patik olmayan çıplak ayakla dolaşan bir çocuk sanmayın..

Kendisine özel, 'yatılı oyun ablası' tutulan, şanslı bir çocuk o!

Dolayısı ile, 'tablet', 'çizgi film' vesair, anlarsınız ya..

İşin sosu..

Berkin Elvan gibi, 'Fırına eknek almaya gidiyordu' diyecek de.

Çocuk 4 yaşında..

Medyamızın kahramanlaştırdığı S. ablanın attığı tivitin içeriğine bir bakalım..

'Bu adamı asla unutmayın 17 Aralık soruşturmasına takipsizlik kararı veren savcı ...'

Aslında takipsizlik kararını veren, S.'in tivitine yazdığı savcı değil ama..

O kadarlık hatayı geçelim..

S. ablamızın, 'yolsuzluk hassasiyeti'ni ayağa kalkarak alkışlayalım!

Ama şeytan bu, ne yaparsınız...

S. ablanın makyajı.. Lüks giyim kuşamı.. Röportaj verdiği evinde arka planda görünen 'aristokratların evlerini aratmayan lüks eşyalar', benim kafamı karıştırıyor...

'Kim bu S. abla' diyorum..

Ve yanılmıyorum..

Son ayların, klasik bir 'tiplemesi' ile karşı karşıya olduğumuzu görüyorum..

Kimmiş, S. abla?..

17 Aralık'a verilen takipsizliğe itiraz ediyor ama..

Kendisi; yolsuzluğun kralını, 2 katrilyon lirayı hazineden hortumlayıp kasasına aktararak gerçekleştiren C.Ç.'nin, NTV'sinde program yapan bir bayan..

Ç. hazineyi soyuyor.

Bu hanım abla da, E. Ç.'nin de haftalık programa çıktığı NTV'de, farklı programlarla, halkın dikkatini, o aylarda soygunlardan başka yerlere çekiyor.

O dönem çalıştığı NTV'nin patronu Ç.'nin hortumuna, tek bir itirazda bulunmuyor..

Verilen takipsizlikleri.. Verilen görevsizlik kararlarını.. Verilen yetkisizlik kararlarını.. O zaman tivit yoktu ama.. Televizyonda, gazetelerde, internet sitelerinde iki cümle ile eleştirmiyor..

Kafa yapısını ispatlıyor. 'Benim derdim yolsuzluk değil, karşı çıktığım; yöneticilerin dindarlığı' diyor..

Hayatı lüks içinde geçen insanların, 'yolsuzluk edebiyatı' yapımları, bana hep 'He he.. Anlat heyecanlı oluyor' tepkisi veririr..

S. ablanın lüks ev eşyalarını da görünce..

'Nerden geliyor acaba, bu değirmenin suyu' diye düşündüm..

Eşi, Sabancı'da uzun yıllar, insan kaynaklarında üst yönetici olarak çalışmış. Nihayetinde maaşlı bir eleman.. Kendisi de öyle..

Ayrıca, şu şirketi kurmuş, olmamış, tasfiye etmiş. Bu şirketi kurmuş, çekler ödenmemiş, tasfiye etmiş. Diğerini kurmuş..

Uzatmayalım..

Ticari hayatında, hani denir ya.. 'İki koyunu güdemeyen' diye..

Öye bir gazeteci S. abla da..

Ama, başsavcıya akıl veriyor. 'Nasıl takipsizlik kararı verirsin' diye, hesap sormaya kalkıyor..

Başsavcı deseydi ki, 'Ne bu şirketler? Birini açmışsın, diğerini kapatmışsın.. İyi hatırlattın.. Niye kapattın bu şirketleri?'

S. ablanın ailecek yaptığı şu 'tatil yazısı'nı okumasaydım..

Emin olun, her şeye rağmen, yine de hiç itiraz etmeyecektim, S. ablaya..

Buyrun, eşinin kaleminden, Sahil Güvenlik Dergisi'ndeki, üç aylık Yunan adaları tatili ile ilgili anlatımı okuyun, siz karar verin, 'bunların yolsuzluk edebiyatı yapmaya ne hakları olabilir?'

'Adanın merkezindeki sık butikler, göz alıcı kuyumcular (ki benim favorim Thanos), neseli dondurmacılar ve kafeler harika şekilde zaman geçirmenizi sağlıyor. Sokağın iki yanına masaları atmış, aile işletmesi Pantelis Restoran'da defalarca yemek yedik ve her seferinde çok memnun kaldık. Biraz daha içeride bulunan Tırhandil (Tpexanthpi)Taverna ise küçük masalarında, hiç unmadığımız kadar büyük ziyafet çekebileceğiniz harika bir başka mekan. Özellikle ahtapot ve karideslerini mutlaka deneyin derim. St.John Manastırı'na karşı bir akşam yemeği için ise sahile paralel, altında bir İtalyan restoranı bulunan, ikinci kattaki Tzibaepi Taverna'yı tercih edebilirsiniz. Henüz gitmediğimiz ama namını epey duyduğumuz bir başka restoran ise Benetos. Romantik, nezih atmosferi ve Akdeniz mutfağı ile beğeni toplayan ancak yüksek fiyatları nedeniyle biraz da şikayet edilen bir adres. Yine de sanırım denemeye değer... Gezdiğimiz diğer Yunan adalarına gelince, eh, onlar da artık bir başka sefer...'

S. abla da, şöyle yorumluyor bu tatili: 'Fındık kabuğunun hallicesi tekнемiz Mayıs ile (32 feet Jenaue) 3 ay sürecek mavi yolculuğumuza Temmuz başında İstanbul Fenerbahçe Marina'dan çıkış yaparak başladık.'

Gerisini okumaya gerek yok..

Ben yıllardır gazetecilik yapıyorum...

Londra doğumlu S. abla ve içinde olduğu aristokrat zümrenin bir seferinde yaptığı üç aylık tatili, Tayyip Erdoğan'ın 12 yıllık Başbakanlığı döneminde, toplam olarak yapmadığının garantisini verebilirim..

Gerisi hikayedir. Palavradır, yalandır, iftiradır..

Bir seferinde üç aylık tatil yapan aristokratlar, 12 yıldır 365 gün, günün 18 saati çalışan Başbakan'a bir suçlama yapıyorlarsa.. (Fiilen yaptığı toplam tatili, olsun olsun bir ayı geçmez!).

Alacakları cevap şudur: 'Hadi ordan.. Hadi ordan!'

12. Başvurucu hakkında, yazmış olduğu köşe yazısıyla müşteki S.K.Y. ye karşı hakaret ve iftira suçlarını işlediği iddiasıyla Bakırköy 2. Asliye Ceza Mahkemesinde (Mahkeme) dava açılmıştır.

13. Yapılan yargılama sonucunda Mahkeme başvurusunun iftira suçundan beraatine, hakaret suçundan ise 1.500 TL adli para cezası ile cezalandırılmasına karar vermiştir. İlgili karar hakaret suçu yönünden kesin karar olup başvuru yolu bulunmamaktadır. Mahkeme; kararın gerekçesinde ifade ve basın özgürlükleri ile alakalı olarak sırasıyla doktrin görüşüne, Yargıtay, Danıştay, Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi

(AİHM) kararlarına yer vermiş ve neticesinde "Konu mankeni, iki katrilyon lirayı hazineden hortumlayıp kasasına aktararak gerçekleştiren C. Ç.'in NTV'sinde program yapan bayan, iki koyunu güdemeyen... gerisi hikayedir, palavradır, yalandır, iftiradır." ifadelerinin eleştiri sınırlarını aşır hakaret unsurları içerdiğini belirtmiştir. Mahkemeye göre köşe yazısındaki bu ibareler eleştirinin yapılışında gereksiz, yararlı olmayan beyan, niteleme ve değerlendirmeler olarak kabul edilmiştir. Mahkeme ayrıca köşe yazısındaki bu ifadelerin içerik ile uygun düşmediğine, tahrik edici olduğuna, kuşku doğuracağına ve okuyucuyu husumete düşüreceğine dikkat çekmiştir.

14. Başvurucu, kararı 6/4/2017 tarihinde öğrenmiş ve aynı tarihte bireysel başvuruda bulunmuştur.

15. Başvurucu 6/4/2017 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

16. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Hakaret" kenar başlıklı 125. maddesi şöyledir:

"(1) Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden ... veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Mağdurun gıyabında hakaretin cezalandırılabilmesi için fiilin en az üç kişiyle ihtilâl ederek işlenmesi gerekir.

(2) Fiilin, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkrada belirtilen cezaya hükmolunur.

..."

B. Uluslararası Hukuk

17. İfade özgürlüğünün demokratik toplumdaki önemi ile ifade ve basın özgürlüğü ile şeref ve itibar hakkı arasındaki ilişkiyle ilgili uluslararası hukuk kaynakları için bkz. *Hacı Boğatekin* (B. No: 2014/18101, 26/10/2017, §§ 16-20) başvurusuna ilişkin karar.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

18. Mahkemenin 20/11/2019 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

19. Başvurucu, ilgili köşe yazısını kişisel bir çıkar için değil kamusal bir tartışmaya katkı sağlamak ve eleştiri maksadı ile kaleme aldığını belirtmiştir. Ayrıca yazıdaki ifadelerinin sert ve çarpıcı olduğunu fakat temelden yoksun olmadığını ifade etmiştir. Başvurucu, gazetede yayımlanan köşe yazısında kullandığı ifadeler nedeniyle cezalandırılmasının ifade ve basın özgürlüklerini ihlal ettiğini iddia etmiştir.

20. Bakanlık görüşünde Anayasa Mahkemesi ve AİHM içtihatlarına yer verildikten sonra bir kişinin kamu tarafından tanınmış veya kamusal bir tartışma bağlamında eleştirilmiş olması hâlinde bile özel hayatına saygı gösterilmesi ve özel hayatının korunması konusunda meşru bir beklentisinin olduğu belirtilmiştir. Bakanlık görüşünde; basın özgürlüğünde belli ölçüde abartıya ve hatta tahrik yoluna başvurmak mümkün olsa da bu özgürlüğün aynı zamanda ilgililerin meslek ahlakına saygı göstererek doğru ve güvenilir bilgi verecek şekilde, iyi niyetli olarak hareket etmelerini de zorunlu kıldığı ifade edilmiştir.

21. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanında başvuru dilekçesindeki iddialarını yinelemiştir.

B. Değerlendirme

22. İddianın değerlendirilmesinde Anayasa'nın ifade ve basın özgürlüklerinin korunduğu 26. ve 28. maddeleri dayanak alınacaktır. Anayasa'nın "*Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti*" kenar başlıklı 26. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar..."

Bu hürriyetlerin kullanılması,... başkalarının şöhret veya haklarının,... korunması ... amaçlarıyla sınırlanabilir..."

Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunla düzenlenir."

23. Anayasa'nın "*Basın hürriyeti*" kenar başlıklı 28. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Basın hürdür, sansür edilemez..."

Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır.

Basın hürriyetinin sınırlanmasında, Anayasanın 26 ve 27 nci maddeleri hükümleri uygulanır..."

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

24. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Müdahalenin Varlığı

25. Başvurucu hakkında, gazetenin 2/1/2015 tarihli nüshasında ve internet sitesinde yayımlanmış olduğu köşe yazısı nedeniyle hakaret suçundan adli para cezasına hükmedilmesiyle başvurusunun ifade ve basın özgürlüklerine yönelik bir müdahalede bulunulduğu anlaşılmaktadır.

b. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadığı

26. Başvuru konusu müdahale, Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen koşullara uygun olmadığı takdirde Anayasa'nın 26. maddesinin ihlalini teşkil edecektir. Anayasa'nın 13. maddesi şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

27. Bu sebeple sınırlamanın Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen ve somut başvuruya uygun düşen, kanun tarafından öngörülme, Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen haklı sebeplerden bir veya daha fazlasına dayanma, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olmama koşullarına uygun olup olmadığının belirlenmesi gerekir.

i. Kanunilik

28. Başvurucu hakkında uygulanan müdahalenin dayanağı olan 5237 sayılı Kanun'un "*Hakaret*" kenar başlıklı 125. maddesinin *kanunla sınırlama* ölçütünü karşıladığı sonucuna varılmıştır.

ii. Meşru Amaç

29. Başvurucu hakkında, müştekiye hakaret ettiği kabul edilerek adli para cezasına hükmedilmiştir. Mahkûmiyete ilişkin söz konusu kararın *başkalarının şöhret veya haklarının* korunmasına yönelik önlemlerin bir parçası olduğu ve meşru bir amaç taşıdığı sonucuna varılmıştır.

iii. Demokratik Toplum Düzeninin Gereklerine Uygunluk ve Ölçülülük

(1) Genel İlkeler

30. İfade ile basın özgürlükleri herkes için geçerli ve demokrasinin işleyişi için yaşamsal önemdedir (*Bekir Coşkun* [GK], B. No: 2014/12151, 4/6/2015, §§ 34-36). Basın özgürlüğünün kamuoyuna çeşitli fikir ve tutumların iletilmesi ve kamuoyunda bunlara ilişkin bir kanaat oluşturulması için en iyi araçlardan birini sağladığı açıktır (*İlhan Cihaner* (2), B. No: 2013/5574, 30/6/2014, § 63; *Haci Boğatekin*, § 38)

31. Anayasa Mahkemesi *demokratik toplum düzeninin gerekleri* ifadesinden ne anlaşılması gerektiğini daha önce pek çok kez açıklamıştır. Buna göre temel hak ve özgürlükleri sınırlayan tedbir, bir toplumsal ihtiyacı karşılamalı ve başvurulabilecek en son çare niteliğinde olmalıdır (*Bekir Coşkun*, § 51; *Mehmet Ali Aydın* [GK], B. No: 2013/9343, 4/6/2015, § 68; *Tansel Çölaşan*, B. No: 2014/6128, 7/7/2015, § 51). Derece mahkemelerinin böyle bir ihtiyacın bulunup bulunmadığını değerlendirmede belirli bir takdir yetkisi bulunmaktadır. Ancak bu takdir payı, Anayasa Mahkemesinin denetimindedir (*Mehmet Doğan* [GK], B. No: 2014/ 8875, 7/6/2018, § 38).

32. Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrasına göre ifade özgürlüğünün sınırlandırılma nedenlerinden biri de başkalarının şöhret veya haklarının korunmasıdır. Bireyin şeref ve itibarı, kişisel kimliğinin ve manevi bütünlüğünün bir parçasını oluşturur ve Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasının korumasından faydalanır (*İlhan Cihaner (2)*, § 44). Devlet, bireyin şeref ve itibarına keyfi olarak müdahale etmemek ve üçüncü kişilerin saldırılarını önlemekle yükümlüdür (*Nilgün Halloran*, B. No: 2012/1184, 16/7/2014, § 41; *Adnan Oktar (3)*, B. No: 2013/1123, 2/10/2013, § 33; *Bekir Coşkun*, § 45; *Hacı Boğatekin*, § 42).

33. Bu sebeplerle Anayasa Mahkemesi benzer başvurularda, başvurucaunun cezalandırılmasına ilişkin derece mahkemelerinin kararlarında başvurucaunun ifade özgürlüğü ile başkalarının şöhret veya haklarının korunması arasında adil bir dengenin gözetilip gözetilmediğini değerlendirmiştir (*Nilgün Halloran*, § 27; *İlhan Cihaner (2)*, § 39).

(2) İlkelerin Olaya Uygulanması

34. Anayasa Mahkemesi başvurucaunun kullandığı ifadelerin türünün kamusal tartışmalara katkı sunma kapasitesinin, ifadelere yönelik kısıtlamaların niteliğinin ve kapsamının, ifadelerin kimin tarafından dile getirildiğinin, kime yöneldiğinin ve kamuoyu ile diğer kişilerin kullanılan ifadeler karşısında sahip oldukları hakların ağırlığının gerektiği gibi değerlendirilip değerlendirilmediğine bakar (*Nilgün Halloran*, § 41; *Ergün Poyraz (2)* [GK], B. No: 2013/8503, 27/10/2015, § 56). Bunun için başvuruca tarafından söylenen sözlerin yazının tamamı ve söylendiği bağlamdan kopartılmaksızın olayın bütünselliği içinde değerlendirilmesi gerekir (*Nilgün Halloran*, § 52).

35. Somut olayda müdahaleye konu olan köşe yazısı 17-25 Aralık soruşturmalarının tartışıldığı bir ortamda, bir televizyon kanalında programcı olan S.K.Y.nin Twitter hesabından 17 Aralık soruşturmasına takipsizlik kararı veren savcıya yönelik "*Bu adamı asla unutmayın.*" ifadelerini kullanarak bir paylaşım yapması üzerine kaleme alınmıştır.

36. Başvuru konusu olayda derece mahkemesi başvurucaunun mahkûmiyetine ilişkin kararın gerekçesinde, ilgili köşe yazısının muhatabı TV programcısı S.K.Y.ye yönelik "*Konu mankeni, iki katrilyon lirayı hazineden hortumlayıp kasasına aktararak gerçekleştiren C.Ç.nin NTV'sinde program yapan bayan, iki koyunu güdemeyen.., gerisi hikayedir, palavradır, yalandır, iftiradır.*" ifadelerinin eleştirisi sınırını aşarak kişilerin şeref ve haysiyetine saldırı mahiyetinde olduğu belirtilmiştir. Anayasa Mahkemesine göre ilgili ifadelerin tek başına ele alınması, ifadelerin söylendiği bağlamdan kopartılması sonucunu doğuracaktır. Başvuru konusu köşe yazısında başvuruca, ilgili TV programcısının basındaki popülerliğine değinmiş; medyanın S.K.Y.yi kahramanlaştırdığını belirtmiştir. Yazının devamında başvuruca, ilgili şahsın sosyal medya paylaşımını eleştirmiş; S.K.Y.nin yolsuzluklara karşı tutarlı olmadığını ifade etmiştir. Başvurucaya göre S.K.Y., patronu C.Ç.nin yolsuzluk iddialarının kamuoyunda gündemde olduğu bir dönemde, bu konu üzerine hiç eleştiride bulunmamış hatta yapmış olduğu programlarla izleyicilerin ilgisini başka yerlere çekmeye çalışmıştır. Başvuruca, ilgili kişinin hayatını lüks içinde geçirdiğini belirtmiş; ilgilinin asıl karşı çıktığı yolsuzluk değil yöneticilerin dindarlığı olduğunu iddia etmiştir. Başvurucaya göre S.K.Y. yolsuzluk edebiyatı yapan, yolsuzluk hassasiyeti çelişkili olan biridir. Köşe yazısı bir bütün olarak değerlendirildiğinde yazının başvurucaunun ifade ve basın özgürlüğü sınırları içinde kaldığı ve yazıda müştekiye yönelik bir hakaretin söz konusu olmadığı görülmektedir.

37. Anayasa Mahkemesi, kamuoyuna tanınan kişilerin ve kamusal yetki kullananların görevleri nedeniyle eleştiriye daha fazla katlanmak durumunda olduklarını ve bunlara yönelik eleştirinin sınırlarının çok daha geniş olduğunu daha önceki kararlarında da vurgulamıştır (*İlhan Cihaner (2)*, § 82; *Ergün Poyraz (2)*, § 58; *Önder Balıkcı*, B. No: 2014/6009, 15/2/2017, § 40; *Kemal Kılıçdaroğlu*, B. No: 2014/1577, 25/10/2017, § 55). Müdahaleye neden olan köşe yazısı da bir basın mensubuna yönelik eleştirel bir yazıdır. Köşe yazısında eleştirilen basın mensubu ulusal bir kanalda TV programcısı olup kamuoyunca tanınan bir kişiliktir. Bu nedenle ilgili basın mensubunun eleştiriye daha fazla katlanma durumunda olduğu kabul edilmektedir.

38. Basın özgürlüğünün bir dereceye kadar abartıya hatta kışkırtmaya izin verecek şekilde geniş yorumlanması gerektiği hatırlanmalıdır (*Ali Kıdık*, B. No: 2014/5552, 26/10/2017, § 77). İfade özgürlüğü sadece toplum tarafından kabul gören, zararsız veya ilgisiz kabul edilen bilgi ve fikirler için değil incitici, şoke edici ya da endişelendirici bilgi ve düşünceler için de geçerlidir; yokluğu hâlinde demokratik bir toplumdaki söz edemeyeceğimiz çoğulculuğun, hoşgörünün ve açık fikirliliğin bir gereğidir (*Nilgün Halloran*, § 31). Başvuru konusu olayda derece mahkemesi başvurusunun mahkûmiyetine ilişkin kararın gerekçesinde, ilgili köşe yazısının muhatabı TV programcısı S.K.Y.ye yönelik ifadelerin eleştiri sınırını aşarak kişilerin haysiyetine saldırı mahiyetinde olduğunu belirtmiştir. Mahkemeye göre köşe yazısındaki bu ibareler eleştirinin yapıldığı *gereksiz, yararlı olmayan beyan, nitelme ve değerlendirmeler* olarak kabul edilmiştir. Anayasa Mahkemesine göre ifade özgürlüğü başkaları için gereksiz ve yararsız görülen düşünceleri de korumaktadır. İlgili ibarelerin gereksiz ve yararsız olmasından dolayı kişiye ceza verilemez.

39. Bilgilendirme ve eleştirilerin cezalandırılması *caydırıcı etki* doğurarak toplumdaki ve kamuoyundaki farklı seslerin susturulmasına yol açabilir. Cezalandırılma korkusu, çoğulcu toplumun sürdürülebilmesine engel olabilir (*Ergün Poyraz (2)*, § 79). Devamlı olarak günlük program yapan, köşe yazısı yazan, haber sunan basın mensupları basın özgürlüğünü kullanırken mütemediyen eleştiri haklarını da kullanmaktadırlar. Bir basın mensubunun sert ve çarpıcı eleştirel ifadeleri dolayısıyla adli para cezasıyla ya da bir adli ceza müeyyidesi ile karşı karşıya kalması, ilgili basın mensubunun mesleğini icra ederken sürekli kendisini baskı altında hissetmesine ve cezalandırılma endişesi duymasına neden olacaktır.

40. Son olarak başvurusunun mahkûmiyetine hükmedilen kararda, başvuru konusu yazıda yer alan ifadelerin ilgili TV programcısının onurunu zedeleyici nitelikte kabul edildiği konusunda ikna edici bir gerekçeye yer verilmediği de dikkate alınarak başvurusunun ifade özgürlüğüne yapılan müdahalenin başkalarının şöhret ve haklarının korunması için demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun bir müdahale olmadığı kanaatine varılmıştır.

41. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerinde güvence altına alınan ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

42. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı ve (2) numaralı fıkrası şöyledir:

“(1) Esas inceleme sonunda, başvurunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”

43. 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin uygulanmasına ilişkin olarak kabul edilen ilkeler için bkz. *Mehmet Doğan* ([GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60) başvurusuna ilişkin karar.

44. Başvurucu, yeniden yargılama ve 5.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

45. Anayasa Mahkemesi, başvurucuya yönelik adli para cezası şeklindeki müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygunluk koşulunu sağlamadığından başvurunun ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

46. Bu durumda ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Yapılacak yeniden yargılama ise usul hukukunda yer alan benzer kurumlardan farklı ve bireysel başvuruya özgü bir düzenleme içeren 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Bu kapsamda yeniden yargılama sürecinde mahkemelerce yapılması gereken iş, öncelikle hak ihlaline yol açan mahkeme kararının ortadan kaldırılmasından ve Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar verilmesinden ibarettir. Bu sebeple kararın bir örneğinin yeniden yargılama yapılmak üzere ilgili mahkemeye gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

47. İfade ve basın özgürlüklerinin ihlal edilmesi nedeniyle yeniden yargılama yapılmasına karar verilmesinin yeterli giderim sağladığı değerlendirildiğinden tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

48. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 257,50 TL harç ile 2.475 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.732,50 TL yargılama giderinin başvurucaya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. İfade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın **KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA**,

B. Anayasa'nın 26. maddesinin birinci fıkrasında güvence altına alınan ifade özgürlüğü ile Anayasa'nın 28. maddesinin birinci fıkrasında güvence altına alınan basın özgürlüğünün İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin ifade ve basın özgürlükleri ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Bakırköy 2. Asliye Ceza Mahkemesine (E.2015/150, K.2017/31) GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvurucunun tazminat talebinin REDDİNE,

E. 257,50 TL harç ve 2.475 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.732,50 TL yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

F. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 20/11/2019 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL